

VIII.

Az Alkotmánybíróság elnökének végzései

103/I/1995. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényt (Btk.) módosító 1989. évi XXV. törvény 17. § (1) bekezdése, továbbá a Btk. 2. §-ának „második fordulata”, valamint a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény (Be.) 15. §-ának (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és — 1989. október 15-e napjára — visszamenőleges hatályú megsemmisítését kéri.

Álláspontja szerint az, hogy az 1989. évi XXV. törvény 17. § (1) bekezdésében hatályon kívül helyezte a Btk. eredeti 141. §-át, így a kártevésenként meghatározott elkövetési magatartások büntetendőségét megszüntette, továbbá az, hogy a Btk.-nak az enyhébb büntető jogszabály visszaható hatályára, illetve a Be.-nek a törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezése miatt e magatartások elkövetői nem vonhatók felelősségre, ellentétes az Alkotmány 57. § (4) bekezdésével (visszaható hatályú büntető jogalkotás tilalma), a 9. § (1) bekezdésével (tulajdoni formák egyenjogúsága és egyenlő védelme), a 16. §-ával (az állam kötelezettségei az ifjúsággal szemben), a 67. § (1) bekezdésével (gyermekek alkotmányos jogai), a 70/A. § (3) bekezdésével (jogegyenlőség megvalósulását elősegítő intézkedések), a 70/E. §-al (szociális biztonsághoz való jog és intézményrendszer). Az indítványozó szerint a kifogásolt rendelkezések a megjelölt alkotmányos rendelkezések sérelmén keresztül akadályozzák, hogy az Alkotmány 77. § (2) bekezdése érvényesüljön, az Alkotmány megjelölt rendelkezései kötelezőek legyenek.

Az indítványozó által megjelölt büntető rendelkezések és az Alkotmány 57. § (4) bekezdése, valamint 77. § (2) bekezdése közötti viszony tekintetében a 988/B/1990/2. elnöki végzés (ABH 1991, 987.) már állást foglalt: az alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványokat — mint nyilvánvalóan alaptalant — elutasította.

Az Alkotmánynak a jelen indítványban megjelölt további rendelkezései és a kifogásolt büntető rendelkezések között alkotmányos összefüggés nincs. Erre te-

kintettel az indítványt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 23. §-ának (1) bekezdése alapján — mint nyilvánvalóan alaptalant — elutasítom.

Budapest, 1996. október 9.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

1198/I/1995. AB elnöki végzés

Az alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a lakóépületek és vegyes célra használt épületek távhőellátásáról szóló 129/1991. (X. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 9. § (1) bekezdésének alkotmányossági felülvizsgálatát kezdeményezte. A kifogásolt bekezdés alapján a távhőellátás keretében nyújtott fűtési, illetőleg használati melegvíz szolgáltatásért a fogyasztó az ármegállapító rendelkezésekben megállapított díjat köteles a távhőszolgáltatónak megfizetni. Az indítványozó értelmezése szerint e rendelkezés kizárja annak lehetőségét, hogy a fűtési illetve melegvíz szolgáltatásért mérés alapján, a fogyasztással arányos díjat lehessen fizetni. Álláspontja szerint az általánydíjas elszámolás kizárólagossága sérti az arányos közteherviselésnek az Alkotmány 70/I. §-ába foglalt követelményét.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

A R. 9. § (1) bekezdése szerint a szolgáltatásért az ármegállapító rendelkezésekben megállapított díjat kell fizetni. Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény Melléklete szerint a lakossági távfűtés és melegvíz-szolgáltatás díját a települési önkormányzat képviselő-testülete (a fővárosban a Fővárosi Önkormányzat közgyűlése) állapítja meg. Azt azonban sem e törvény, sem a támadott R. egyetlen rendelkezése nem akadályozza, hogy a díjszabás kiterjedjen mind az általánydíj, mind a mérés alapján megfizetendő díj megállapítására. Sőt, a R. 7. § (1) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a távhőszolgáltató a fűtési és használati melegvíz szolgáltatási célú hőt a fogyasztói hőközpontban (hőfogadó állomáson) mérni, és a mérési eredményeket a fogyasztók közösségének kérésére rendelkezésükre bocsátani köteles. A (2) bekezdés szerint ennek műszaki feltételeit a távhőszolgáltató valamennyi hőközpontban 1992. október 1. napjáig megvalósítani volt köteles.

Mivel tehát az indítvány a támadott rendelkezés téves értelmezésén alapult, továbbá mert az nincs értékelhető kapcsolatban az arányos közteherviselés alkotmányi követelményével, az indítványt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi

XXXII. törvény 23. § (1) bekezdése alapján — mint nyilvánvalóan alaptalant — elutasítom.

Budapest, 1996. szeptember 16.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

121/II/1996. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvénynek az építményadó kötelezettségről rendelkező 11. §-át támadja. Álláspontja szerint az építményadó alkotmányellenes módon sérti az Alkotmánynak a tulajdonhoz való jogot biztosító 13. § (1) bekezdését. Az állami és önkormányzati költségvetési szükségletekre elegendő bevételt biztosíthatnak a jövedelem típusú adók.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya 70/I. § alapján minden állampolgár köteles jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően a közterhekhez hozzájárulni. A támadott rendelkezés a vagyoni típusú adók közé tartozik, megfelel tehát az Alkotmány 70/I. § előírásainak.

Mivel tehát a vagyoni típusú adók kivetése alkotmányi rendelkezésen nyugszik, az indítványt — mint nyilvánvalóan alaptalant — elutasítom.

Budapest, 1996. szeptember 16.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

234/I/1996. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a nemzeti helytállásért elnevezésű pótlék bevezetéséről szóló 173/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. számú melléklet 8. pontja alkotmányellenességének megállapítását és a rendelkezés megsemmisítését indítványozta. Álláspontja szerint a rendelkezés azzal, hogy a hadigondozotti pénz-ellátásokat rendszeres szociális ellátásnak minősíti, ellentétben áll a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvénnyel (a továbbiakban: Hdt.), és ez sérti az Alkotmány 35. § (2) bekezdését, mely szerint a Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes. A rendelkezés azáltal válik alkotmányellenessé, hogy a többek között a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény módosításáról szóló 1995. évi CXVIII. törvény 27. § (7) bekezdése felhatalmazta a Kormányt, hogy a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emelését rendeletben szabályozza, holott a Hdt. 11. § (2) bekezdése szerint a hadirokkantat megillető havi rendszeres járadék (pénzellátás) legkisebb összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének %-ban kifejezett mértéke.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

A R. a „szociális ellátás” kifejezést gyűjtőfogalomként használja. Erre utal a 2. számú melléklet azon megfogalmazása, miszerint a hadigondozottak pénzellátását csak a R. alkalmazásában kell rendszeres szociális ellátásnak minősíteni. E minősítésnek más jogszabályra, így a járadék emelésére kihatása nincs.

A fentiek alapján az indítványt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 23. § (1) bekezdése alapján, mint nyilvánvalóan alaptalant, elutasítom.

Budapest, 1996. április 2.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

263/I/1996. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke alkotmányjogi panasz elbírálására irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozók jogi képviselőjük útján előterjesztett alkotmányjogi panaszukban azt sérelmezik, hogy a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény (Be.) 386. § (1) bekezdése a jogerős büntető ítéletben megállapított vagyoni jogkövetkezmények visszatérítésének jogalapjaként csak a perújítás és a felülvizsgálat eredményeként hozott bírósági döntést határozza meg és nem tartalmazza az 1992. évi XI. törvényen alapuló „semmissé nyilvánítás” esetét. Álláspontjuk szerint ez a megkülönböztetés a perújítás és a felülvizsgálat, valamint a semmissé nyilvánítás között, nincs összhangban az Alkotmány 70/A. §-ával.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

A Be. 386. § (1) bekezdése és az Alkotmánynak a diszkrimináció tilalmát megfogalmazó rendelkezései között nincs összefüggés. A sérelmezett törvényhely a büntetőeljárás rendszer rendkívüli jogorvoslati alapján hozott büntető bírósági határozat vagyoni jellegű jogkövetkezményeit szabályozza. A meghatározott időszakban meghatározott bűncselekmények miatti elítélések semmissé nyilvánítása nem a büntetőeljárás rendje szerinti jogorvoslat, hanem a törvényhozó történelmi indítatású rendelkezése a jogerősen lezárt büntető ügyek egy csoportjánál az elítéltek javára.

Az 1989. október 23-a előtti jogerős bírósági határozatok sorsáról három törvény született. Az 1963. és 1989. között elkövetett egyes állam és közrend elleni bűncselekmények miatt történt elítélések semmissé nyilvánításáról szóló 1992. évi XI. törvény alkotmányosságáról az Alkotmánybíróság az 1459/B/1992. számú határozatában döntött. Ebben megállapította, hogy a „Tv. azon rendhagyó törvények sorába tartozik, amelyek a múlt rendszer koncepciók büntető jogalkotásával és jogalkalmazásával okozott sérelmeket a magyar jogrendszerben addig nem ismert megoldással — a jogerős ítéletek semmissé nyilvánításával — orvosolja.” (ABH 1994, 566., 567 o.)

A koncepciók büntető ügyek felülvizsgálatának folyamatában egyes esetekben sor került a Be. rendkívüli jogorvoslatának igénybevételére is (a perújítás mellett az akkori szabályok szerinti törvényességi óvásra). Ez vezetett arra, hogy a tör-

vényhozó által kijelölt büntető ügyek elíteltjei között különbség keletkezett az elítéléshez fűződő hátrányos vagyoni jogkövetkezmények orvoslásának jogalapja tekintetében. A Be. szerinti kártalanításra és visszatérítésre, illetve az 1992. évi XXXII. törvényen (3.Kpt.) alapuló kárpótlásra jogosultság kérdéseit azonban a 3.Kpt. 19. §-a rendezte. A törvényhellyel kapcsolatos alkotmányossági kifogásokat az Alkotmánybíróság az 1/1995. (II. 8.) AB határozatában elutasította (ABH 1995, 31., 64—65. o.).

A fentiekre tekintettel az indítványt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 23. §-ának (1) bekezdése alapján — mint nyilvánvalóan alaptalant — elutasítom.

Budapest, 1996. június 4.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

403/I/1996. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozók a társasházról szóló 1975. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Tvr.) több rendelkezését is alkotmányellenesnek tartják. A 4. § (2) bekezdés *a*) pontja szerint az alapító okiratban rendelkezni kell a közös tulajdonban álló épületrészek karbantartásával és felújításával kapcsolatos kötelezettségek teljesítéséről, az egyéb közös kiadások viseléséről, továbbá ezek megoszlásáról a tulajdonostársak között. A 6. § szerint az alapító okirat megváltoztatásához valamennyi tulajdonostárs hozzájárulása szükséges. A 10. § (2) bekezdése szerint a társasházzal kapcsolatos egyéb (nem a tulajdonosra háruló) kiadások (kezelési és üzemeltetési költségek stb.) — ha az alapító okirat eltérően nem rendelkezik — a tulajdonostársak között tulajdoni hányaduk arányában oszlanak meg.

Az indítványozók álláspontja szerint e rendelkezések sértik az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt diszkrimináció tilalmát, annak ellenére, hogy a szintén alkotmányellenesnek tartott Tvr. 3. §-a alapján a társasháztulajdon létrejöttéhez szükséges alapító okirat tartalmát a tulajdonostársak állapítják meg, s a Tvr. rendelkezésétől eltérhetnek, ha az eltérést a Tvr. megengedi.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 226. § (1) bekezdése szerint jogszabály meghatározhatja a szerződés egyes tartalmi elemeit. A Tvr. 4. §-a e rendelkezés alapján meghatározza, hogy melyek azok a tartalmi elemek, melyeket a társasháztulajdont létrehozó alapító okiratnak tartalmaznia kell, illetve milyen kérdésekről kell abban rendelkezni. Erre utal a Tvr. 3. §-a is, miközben kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a szerződés tartalmát a tulajdonostársak állapítják meg. Megállapítottam, hogy e rendelkezések nem állnak összefüggésben az Alkotmány 70/A. §-ával, s azzal kapcsolatban alkotmányossági problémát sem vetnek fel.

Ugyancsak nem sérti az Alkotmány 70/A. §-át az a rendelkezés, mely szerint az alapító okirat megváltoztatásához valamennyi tulajdonostárs hozzájárulása szükséges (6. §). E rendelkezés alkotmányellenessége mellett nem érv az, hogy a tu-

lajdonostársak érdekei bizonyos kérdésekben ellentétesek egymással, ezért kizárt, hogy a módosítás kérdésében konszenzus jöjjön létre köztük. Ezzel kapcsolatban utal az Alkotmánybíróság a Ptk. 241. §-ára, melynek alapján a bíróság módosíthatja a szerződést, ha a felek tartós jogviszonyában a szerződéskötést követően beállott körülmény folytán a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti.

A Tvr. 10. § (2) bekezdése szintén nem vet fel alkotmányossági aggályt, különösképpen azért nem, mert a benne megfogalmazott, az egyes kiadások viselésének a tulajdonosok közötti megosztására vonatkozó rendelkezés a tulajdonostársakra csak akkor kötelező, ha e tárgyban a szerződő felek az alapító okiratban másképp nem rendelkeznek.

A fentiek alapján az indítványt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 23. § (1) bekezdése alapján, mint nyilvánvalóan alaptalant, elutasítom.

Budapest, 1996. április 2.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

1125/II/1996. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó az Alkotmánynak a Magyar Köztársaság címerét megállapító 76. § (2) bekezdését támadja: kéri e rendelkezés alkotmányellenessé nyilvánítását. Álláspontja szerint a köztársasági államforma és az az előírás, hogy a címerpajzson a magyar Szentkorona nyugszik, ellentmond egymásnak. Utal arra is, hogy az Alkotmány szerint tudományos igazságok kérdésében dönteni kizárólag a tudomány művelői jogosultak.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

Az Alkotmánybíróság egyik alapvető feladata jogszabályok, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszközei alkotmányellenességének utólagos vizsgálata. Nem tartozik feladatkörébe az Alkotmány vélt vagy valós ellentmondásainak feloldása.

A köztársaság címerét a Magyar Köztársaság Alkotmánya 76. § (2) bekezdése határozza meg. A bekezdés utolsó mondata szerint a pajzson a magyar Szentkorona nyugszik. Mivel tehát a támadott rendelkezést maga az Alkotmány tartalmazza, az indítványt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 23. § (1) bekezdése alapján — mint nyilvánvalóan alaptalant — elutasítom.

Budapest, 1996. szeptember 25.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

